

Ljubljana, 3. oktober 2012

OCENE IN NAPOVEDI MAKROEKONOMSKIH KAZALCEV SLOVENIJE, 2012 – 2013 - SKEP GZS

Po prvi oceni Statističnega urada naj bi bil BDP v prvih šestih mesecih letos kar za 1,6 % nižji kot v enakem obdobju lani.

Po dveh letih rahlega okrevanja gospodarske rasti Slovenije v 2010 in 2011 so se v spomladanskih mesecih letos začeli ponovno kazati vidni znaki **popuščanja v dinamiki rasti**. V drugem četrtletju 2012 je četrletni BDP v Sloveniji v primerjavi z drugim četrtletjem 2011 padel za 3,2 %. Najvišji padec dodane vrednosti v primerjavi z enakim četrtletjem 2011 je bil v gradbeništvu (-10,9 %), nekoliko manjši v vseh ostalih dejavnostih, razen javnega sektorja.

Močan padec v tem obdobju je predvsem posledica velikega zmanjšanja investicij in domačega trošenja, kakor tudi umiritve menjave s tujino. Za Slovenijo so sicer odločilnega pomena razmere in gibanja v državah Evropske unije in v sosednjih državah. Tako naj bi se v letošnjem letu po ocenah povprečna gospodarska aktivnost držav EU znižala približno za 0,3 % in evroobmočja za približno 0,6 %. Leta 2013 naj bi rast v EU ostala na ravni 2012, v evroobmočju pa bi se rast zvišala za okoli 0,2 %. Svetovno ekonomijo bodo v 2012-2013 tako še naprej poganjale Kitajska (8,1-8,5 % BDP), azijske države in Avstralija (brez Japonske) (6-6,5 % BDP), kot tudi države podsaharske Afrike (4,3-4,7 % BDP).

SKEP GZS v oktobru popravlja napoved glavnih kazalcev konjunktura ter letošnje gospodarske aktivnosti Slovenije za 2012 in 2013 navzdol, na negativno rast BDP za 2,5 odstotka; v letu 2013 pa naj bi – podobno kot kažejo trendi tudi za druge evropske države - okrevala le postopno, vendar bo še vedno beležila za 1,7 odstotka nižji realni BDP kot v letu 2012. Napoved je povezana s precejšnjimi **tveganji navzdol**, ki so odraz dostopnosti do virov financiranja tako za banke kot za podjetja, uresničevanja strukturnih reform, ter z gibanji v mednarodnem okolju.

Ob globalnih trendih v svetu in uvoznem povpraševanju držav Evropske unije in sosednjih držav bo po sedanjih ocenah v letu 2012 rast izvoza precej šibkejši motor gospodarske aktivnosti, kot pa je bil v času konjunktura in v letih po krizi.

Glede na trenutne razmere bo padec BDP letos sicer manjši kot v 2009, vendar daljši, s pričakovanim obratom (ob sprejetju načrtanih strukturnih sprememb) proti konjunkturi z bistveno počasnejšo dinamiko. Medtem, ko je bila Slovenija še pred nekaj leti med najbolj dinamičnimi ekonomijami Evrope, smo in se bomo v prihodnjih letih brez korenitih sprememb le težko ponovno uvrščali med najboljše.

Realne stopnje rasti v %	2009	2010	2011	Ocene 2012	Napovedi 2013
Gospodarska rast - BDP,	-7,8	1,2	0,6	-2,5	-1,7
▪ Zasebna potrošnja	0,2	1,4	1,0	-3,0	-2,2
▪ Državna potrošnja	2,5	1,5	-1,2	-3,5	-4,2
▪ Investicijska potrošnja	-23,2	-13,8	-8,1	-8,4	-4,5
▪ Izvoz blaga in storitev	-16,7	10,1	7,0	-0,6	3,0
▪ Uvoz blaga in storitev	-19,5	7,9	5,2	-2,9	1,4
Standardizirana stopnja brezposelnosti po ILO, v %	5,9	7,3	8,1	8,3	9,0
Zaposlenost, (delovno aktivno prebivalstvo), v %	-2,4	-2,7	-1,3	-1,4	-0,8
Plača na zaposlenega, bruto, realne st. rasti v %	2,5	2,1	0,2	-2,4	-2,2
Inflacija - letno povprečje	0,9	1,8	1,8	2,4	2,6
Inflacija - medletno (dec/dec)	1,8	1,9	2,0	3,9	1,3
Razmerje USD za 1 EUR	1,39	1,33	1,39	1,28	1,25
Cena nafte Brent v USD / sodček	62	79,6	110,9	115	107
Javni dolg v delež v BDP, v %	35,3	38,8	47,6	53,8	55
Tekoči primanjkljaj sektorja država delež, % v BDP	-6,1	-5,8	-6,4	-4,2	-3,9

Opomba: Napovedi so pripravljene na osnovi razpoložljivih podatkov - oktober 2012; Vir: SKEP - Analitska skupina GZS

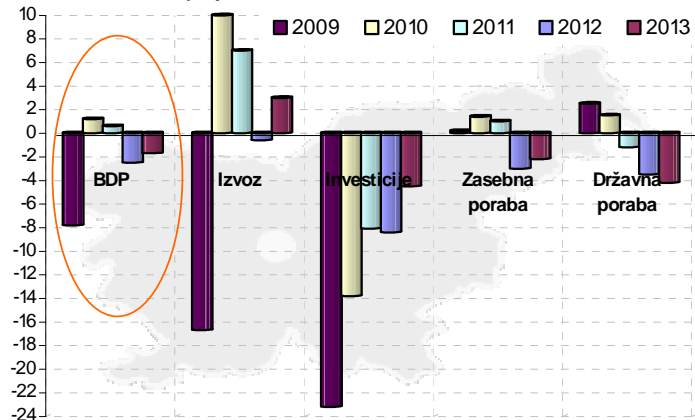
Znižanje ocene temelji na krepitvi negativnih trendov v pretežnem delu realnega sektorja. Ocena je odraz najnovjših signalov iz domačega in mednarodnega okolja in poslabšanja poslovne klime in pričakovanih podjetij, ki jih zaznavamo z anketiranjem preko 500 podjetij vseh velikosti in dejavnosti.

Pričakovani prihodki na domačem trgu se še naprej znižujejo, prihodki iz prodaje na zunanjih trgih pa izgubljajo dosedanje pozitivne trende. Večajo se pritiski na znižanje izvoznih prodajnih cen, medtem ko bodo cene inputov (surovin, vmesnih materialov) po pričakovanjih podjetij še naprej rasle. Večajo se stroškovni pritiski, še posebej tisti, vezani na stroške dela, energije in storitev, kar znižuje ustvarjeno dodano vrednost.

Nujnost krčenja javne porabe se po nekaj letih zapored še naprej odraža pri **krčenju obsega investicij in vlaganjih v raziskavah za razvoj**. Vse več podjetij je **prezadolženih**; čeprav z novimi naročili, a brez novih virov financiranja tekočih in novih poslov, zapadejo v stečaj. Vse več podjetij išče priložnosti in razpršitev tveganj na tujih trgih.

OCENA GLAVNIH KOMPONENT POVPRASEVANJA

SLOVENIJE, stopnje rasti, v %

Vir: Ocene in napovedi SKEP GZS, oktober 2012

SKEP GZS

Glede na globalne trende v svetu in ocene podjetij ocenjujemo, da bi bila **povprečna vrednost slovenskega izvoza** v letu 2012 zaradi manjšega povpraševanja in pritiska na izvozne cene v povprečju za okoli 0,6 odstotka nižja kot leto pred tem, v 2013 pa je moč pričakovati 3–odstotno rast. Ob tem ne gre prezreti, da bo vrsta **izvoznih programov** v predelovalnih dejavnostih delovala pod izrednimi napori in pritiski, da bi lahko izpolnila naročila. Nekoliko boljše so možnosti za visoko kakovostne izdelke in storitve ter tiste, ki jih je možno tržiti v tržnih nišah. Vendar bo tudi za te s strani trgov zelo močan pritisk za znižanje cen ob hkratnem pritisku domačih stroškov. Trendi v mednarodnem in domačem povpraševanju zavirajo **uvozno dinamiko** – letos naj bi se uvoz zmanjšal za 2,9 %, v letu 2013 pa ponovno povečal za 1,4 %. Slovenska podjetja so močno odvisna od uvoznih surovin in vmesnih proizvodov, pri tem pa se soočajo s težavami pri financiranju dobaviteljev. Ti jim nemalokrat zaradi lastnega zavarovanja pred tveganji ne dobavijo materiala oz. storitev ali pa postavijo nevzdržne pogoje financiranja in zavarovanj z garancijami. Zato je tudi na uvozni strani prišlo do zastoja.

Investicijska potrošnja, ki je vse od 2009 beležila močne padce, še vedno predstavlja zelo veliko tveganje, zato pred 2014 še ni mogoče pričakovati večjih pozitivnih sprememb. Bruto investicije v osnovna sredstva so se v 2011 zmanjšale za 8,1 odstotka, za 2012 pa ocenjujemo dodatno znižanje še za 8,4 odstotka, v letu 2013 pa še za 4,5 odstotka.

Ta zastoj izhaja tako iz naložb v teku, ki se ustavljajo zaradi insolventnosti izvajalcev investicij v javnem naročanju. Javne in zasebne naložbe se krčijo zaradi varčevalnih ukrepov državnega proračuna, še vedno izjemnih problemov umeščanja projektov v prostor in dostopa do finančnih sredstev za zagon investicijskega cikla. Nekaj podjetij, pretežno v tuji lasti, še investira, sicer pa zastajajo načrtovana ali že začeta vlaganja v opremo in manjše ali dopolnilne objekte v poslovnem sektorju, kot tudi v sektorju zasebne potrošnje. Če so projekti pripravljeni, so problem viri financiranja. Lažje je pri financiranju za tuja podjetja, ker zaradi mednarodne vpetosti in lastnikov pridobivanje garancij ni moteno.

Na podlagi podatkov v drugem četrtletju 2012 ocenjujemo, da naj bi v tem in prihodnjem letu v Sloveniji zaradi varčevalnih ukrepov nazadovala tudi **javna potrošnja**. Ob napovedanem znižanju prejemkov gospodinjstev (plač, socialnih transferjev in drugih prejemkov) in naraščanju brezposelnosti, bi se v letih 2012 in 2013 znižalo skupno **domače povpraševanje**. Tudi na **trgu dela** ni mogoče pričakovati izboljšanja. V letu 2012 je glede na pričakovana gospodarska gibanja možno znižanje zaposlenosti za 1,4-odstotka in še za 0,8 odstotka v 2013.

Glede **inflacije** za zdaj ocenjujemo, da bodo, po lanski povprečni letni 1,8-odstotni inflaciji (konec leta okoli 2 %), v 2012 cene življenjskih potrebščin porasle v povprečju za 2,4 odstotka in v 2013 za 2,6 odstotka. Seveda pa je veliko odvisno od gibanja cen naftnih derivatov ter trošarin in ostalih dajatev in davkov, ki jih narekuje vlada.

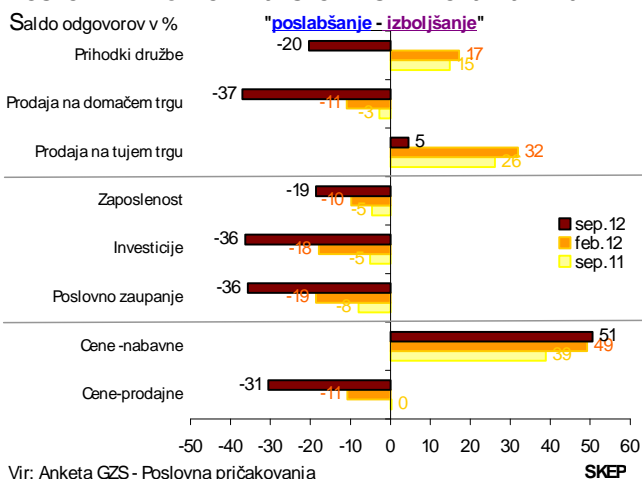
ANKETA »Poslovna pričakovanja« SKEP GZS, september 2012 - POVZETEK

Podlaga za makroekonomske napovedi SKEP GZS je bila tudi v septembru 2012 izvedena anketa »**Poslovna pričakovanja**« SKEP GZS med več kot 500 slovenskimi podjetji. Anketa odraža pretežno negativne zaznave, v trendu pa se te še poslabšujejo. Trend zaznav glede **prihodkov na domačem trgu**, investicij in zaposlenosti se še naprej preveša navzdol. Tudi za leto 2013 pri teh komponentah ni pričakovati bistvenega izboljšanja.

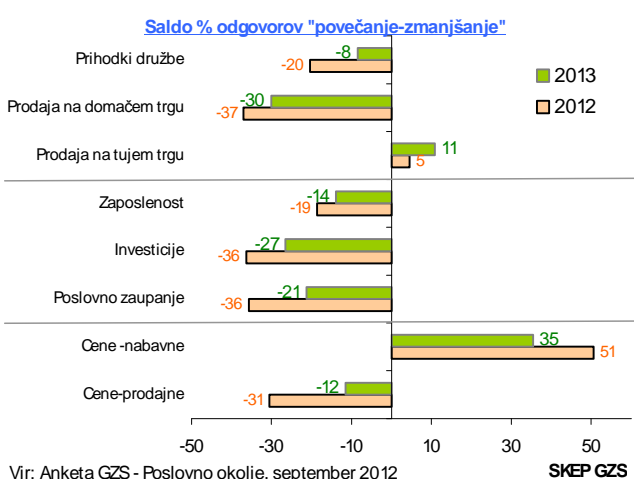
Negativna pričakovanja glede **zaposlenosti, investicij in poslovnega pričakovanja** so bila prisotna že nekaj let anketiranja, medtem ko je do izrazitejšega obrata pričakovanj predvsem glede **prihodka** po naših anketah prišlo v septembru letos. Slovenska podjetja računajo na nadaljnje negativne impulze vključenosti v evro trg, ki ga bremeni velika dolžniška kriza, pomembno zavoro pa predstavljajo globalna tveganja, kot so visoke cene nafte in ostalih surovin, kakor tudi viri financiranja.

Tako je v saldu ocen tistih, ki predvidevajo izboljšanje in tistih, ki pričakujejo poslabšanje **prihodka**, septembra 2012 negativnih kar petino več odgovorov (saldo -20,4). Razdeljeno po trgih so za 2012 izrazito pesimistični na **domačem trgu**, v pozitivnem smislu izstopa le prodaja na **tujem trgu**, ki pa se je glede na predhodne ankete bistveno poslabšala.

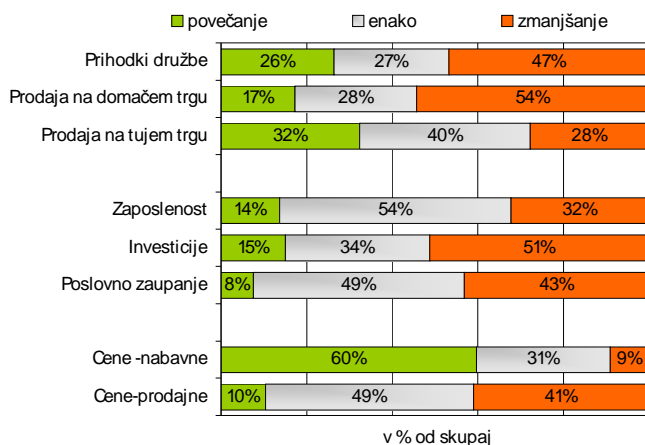
POSLOVNA PRIČAKOVANJA SLOVENSКИH PODJETIJA ZA 2012

POSLOVNA PRIČAKOVANJA PODJETIJA ZA LETO 2012 IN 2013

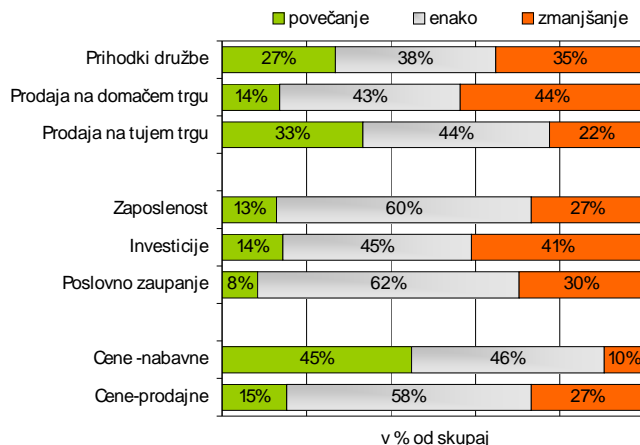
PRIČAKOVANJA SLOVENSkih PODJETIJ ZA LETO 2012

Vir: Anketa GZS - Poslovno okolje 2012-2013, sept. 2012

SKEP GZS

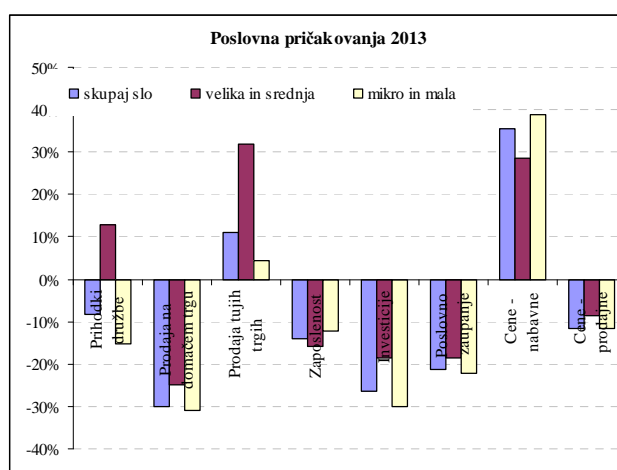
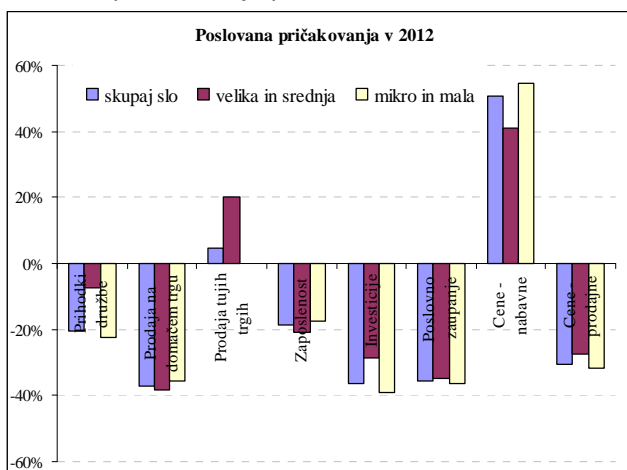
PRIČAKOVANJA SLOVENSkih PODJETIJ ZA LETO 2013

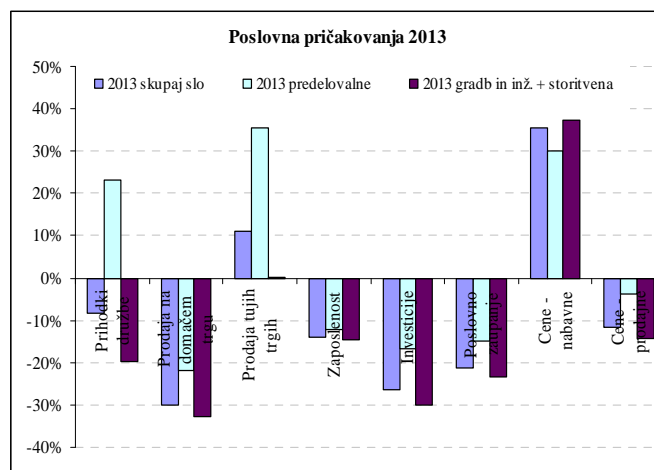
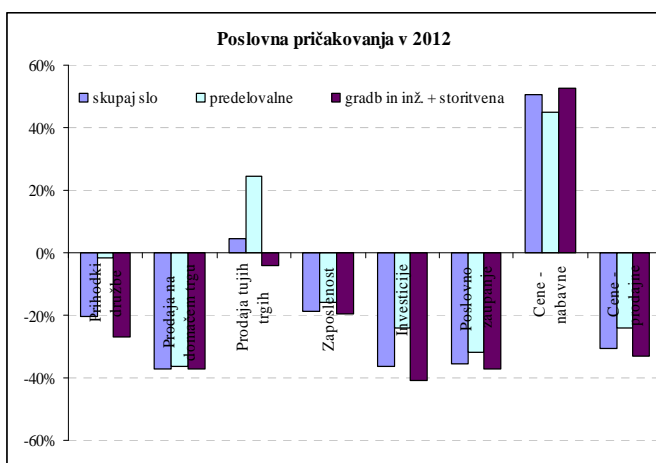
Vir: Anketa GZS - Poslovno okolje 2012-2013, sept. 2012

SKEP GZS

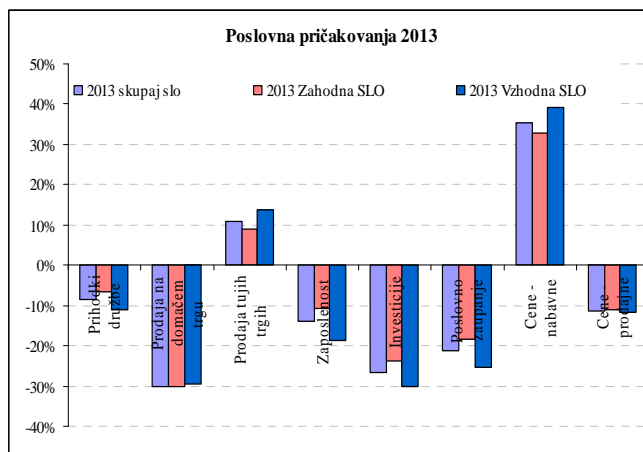
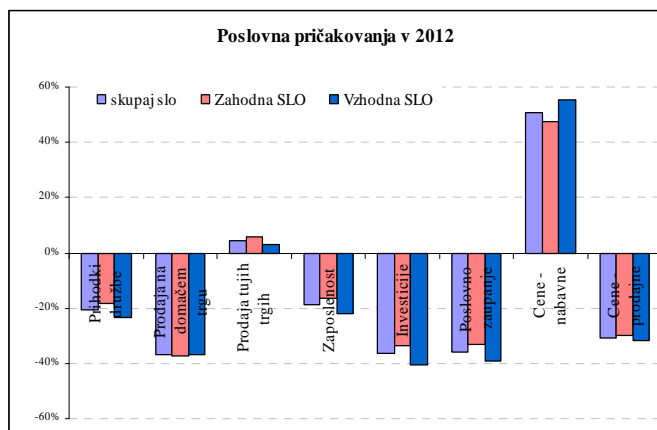
Poslovna pričakovanja po velikosti:

Poslovna pričakovanja po dejavnostih:

Poslovna pričakovanja po dejavnostih:

Kljub prevladujočemu pesimizmu pa slovenska podjetja še iščejo svoje priložnosti na področjih, kjer bi lahko izkoristili primerjalne prednosti, z inovativnimi pristopi in na novih trgih. Izziv za novo industrijski politiko za večino panog je povezovanje kompetenc na svojem področju – konkurirali bi lahko najpomembnejšim partnerjem. Velika priložnost slovenskih podjetij je v okoljsko in energetske prijaznih produktih in rešitvah v industriji, graditeljstvu in tudi zelenih kreativnih in poslovnih storitvah.

Pripravili:

SKEP – Analitska skupina GZS, v sodelovanju z direktorji Združenj ter zunanji strokovnjaki

